

Etymologia nazwisk polskich pochodzących od nazw zwierząt – część III (owca domowa)

Katarzyna Czyż¹, Alicja Kowalczyk²,
Anna Wójcik³, Zbigniew Dobrzański²

¹Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu,
Zakład Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych

²Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu,
Katedra Higieny Środowiska i Dobrostanu Zwierząt

³Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie,
Katedra Dobrostanu Zwierząt i Doświadczalnictwa

W tej części pracy omówiono nazwiska pochodzące od małych przeżuwaczy, począwszy od owcy domowej. Podobnie, jak w opublikowanych już artykułach [4, 5] do przedstawienia charakterystyki tych nazwisk wykorzystano krajowe bazy nazwisk: PESEL (dane z 2025 r.) [8], ISNP (2014-2019) [7] i Acta Flow (2002 r.) [1] oraz zagraniczne: Forebears (2014 r.) [6] i Geogen (2025 r.) [9]. Uwzględniono zarys historyczny, etymologię i geografę danego nazwiska oraz liczbę użytkowników, posiadaczy danego nazwiska w Polsce i na świecie. Uwzględniono też formy wariantywne i tzw. nazwiska podobne fonetycznie, które różnią się od „oryginalnych” brakiem liter diakrytycznych lub/i głosek dentalizowanych. Przy podawaniu danych statystycznych (rozkład nazwisk) nie uwzględniano tych nazwisk, które występują sporadycznie (1-2 osoby) i nazwisk dwuczłonowych. Nie podawano też rangi (częstość występowania, CW), gdy liczebność danego nazwiska jest niższa niż 500 osób. Nie analizowano też znaczenia pojęciowego nazwisk brzmiących podobnie jak oryginalne polskie, występujących w krajach egzotycznych, głównie w Afryce i Azji.

Etymologia nazwy owca

Owca domowa (*Ovis aries*) to gatunek hodowlanego zwierzęcia domowego z rodziny wołowatych. Jej przodkiem były najprawdopodobniej różne podgatunki owcy dzikiej (*Ovis ammon*). Była jednym z najwcześniej udomowionych zwierząt w świecie [3]. Nazwa *owca* pochodzi od prasłowiańskiego *owьca*, które z kolei wywodzi się z jeszcze starszego indoeuropejskiego rdzenia *h₃ówis*, oznaczającego *owcę*. Ten sam rdzeń dał początek łacińskiemu *ovis* (stąd np. *owis* w nazwie naukowej *Ovis aries*) oraz greckiemu *ois*. Co ciekawe, w języku polskim *owca* to forma zdrobnięcia, która z czasem zastąpiła starsze słowo *ow* – dziś już nieużywane. Dawniej istnia-

ło też słowo *owien* oznaczające barana, które przetrwało jedynie w bardzo starych tekstach, jak np. w psalterzu. Nazwy pochodne od owcy: *owieczka*, *owczy*, *owczarz*, *owczarnia* powstały w czasach średniowiecznych [2].

Nazwiska od owca i pochodne

Nazwisko OWCA (forma żeńska: Owcyńska, Owcyńska) występuje w kraju rzadko. Według bazy ISNP 380 osób nosi to nazwisko, najwięcej mieszka w woj. małopolskim (273), a następnie w podkarpackim (25 osób), a z powiatów w tarnowskim (79) i krakowskim (69 osób). Pierwszy zapis miał miejsce w 1366 r. (*Owca*). Według portalu FRS w formie oryginalnej (OWCA) występuje w USA (210), Francji (32) i Kanadzie (24 osoby). Istnieją formy podobne fonetycznie: OVCA (35 osób, USA i Słowenia), OFCA i OWCI (22 osoby, USA), a także OWKA (13 osób, Egipt) i EWCA (9 osób, Etiopia). W tych dwóch ostatnich krajach nie wiadomo, co one oznaczają w językach narodowych.

Nazwisko OWCARZ (Owczarzowa, Owczarzanka, Owczarzówna) występuje w całej Polsce, najwięcej razy w woj. śląskim (224), wielkopolskim (208) i lubelskim (203), a z powiatów w puławskim (102 osoby). Łącznie w kraju 1386 osób użytkuje to nazwisko, jego ranga (CW) – 4116. Pierwszy zapis miał miejsce w 1680 r. (*Dorothea Owczarka*), a pochodzi od apelatywu *owczarz* – *pasterz owiec*. Występuje w formie oryginalnej w Kanadzie (24), Norwegii i USA (po 13 osób), Niemczech (8 osób) i w kilku innych krajach UE. W formach alternatywnych: OWCHAR występuje w Kanadzie (303 osoby), OWZAR (22 osoby) w Niemczech i Szwajcarii, OWCAR (19 osób) w USA, OWCZARZOVÁ (19 osób) w Czechach.

Nazwisko OWCZAREK (Owczarkowa, Owczarzówna) należy do często spotykanych, łącznie użytkuje go 15867 Polek i Polaków, najwięcej mieszka w woj. łódzkim (5356) i mazowieckim (2237), a z miast w Łodzi, gdzie żyje 1107 osób o tym nazwisku. Ranga nazwiska wysoka, wskaźnik CW – 187. Pierwszy zapis datowany jest na 1746 r. (*Magdalenam, Antonij Owczarek z Behcic*). Pochodzi ono od apelatywu *owczarek* – *pomocnik pasterza owiec*, *owczarza*, też *pies owczarski* lub/i nazwiska *Owczarz*. Sporo osób używa tego nazwiska w Niemczech (560) oraz w USA (209). Występuje ono także w Australii (63), Norwegii (41), Belgii, Szwecji, Hiszpanii, Włoszech, Danii i Niderlandach. W wersji zmodyfikowanej funkcjonuje w wielu krajach jako OVCHARYK i OVCHARIK (Ukraina i Rosja, 790 osób), OVČARIK (Słowacja, 83), OWZAREK i OFCAREK (Niemcy, 40), OWZAREK (Kanada, 23 osób), OWCZARZYK (Argentyna, 13), OFCZAREK (Austria, 13) itd.

Dość popularne jest nazwisko OWCZARZAK. Posługuje się nim 2227 kobiet i mężczyzn, z których najwięcej mieszka w woj. wielkopolskim (1045) i kujawsko-pomorskim (467), a z powiatów w gnieźnieńskim (231 osób). Wartość wskaźnika CW – 2480. Podobnie

nazwisko OWCZARCZYK występuje dość licznie, najwięcej mieszka w woj. mazowieckim (1044) i łódzkim (233 osoby), a z powiatów w garwolińskim (422 osoby). W słowniku ISNP figurują też pochodne nazwiska od owcy (owczarza, owczarka) jak: OWCZARCZAK (799 osób), OWCORZ (260), OWCZARCZUK (228), OWCZARZY (189).

Nazwisko OWIECZKA nie figuruje w bazie ISNP. Natomiast w bazie FRS i GG występuje u 56 osób w Belgii, 27 we Francji i 7 w Kanadzie. W Polsce nazwisko to nosi 31 kobiet i mężczyzn, a ponadto występują: OWIECZKO (81), OWIECKI (26), OWECKI (97) i OWICKI (30 osób). To ostatnie nazwisko noszą też Brazylijczycy (51 osób), a występuje też w USA i Austrii (114 osób) oraz w Argentynie – OVIECZKA (7 osób).

Nazwiska od *jagnię, jarka, maciorka*

W słowniku ISNP nie występują nazwiska JAGNIĘ, JAGNIAK itp. Natomiast są nazwiska podobne fonetycznie lub zmodyfikowane. W rejestrze PESEL figurują: JAGNIEŻA (Jagnieżanka, Jagnieżyna) – 65 osób, w tym w woj. mazowieckim 60 osób, JAGNIESZKO (Jagnieszówna, Jagnieszkowa) – 31 osób, w tym 19 w woj. dolnośląskim. W bazie AF figurują: JAGNIĄTOWSKI (144), JAGNICKI (104), JAGNISZCZAK (50), JAGNOW (32), JAGNIEWSKI (30 osób). W portalu FRS figuruje JAGNIAK, ale nazwisko to nosi tylko 5 osób (Polska i Francja). Istnieją też formy: JAGNAIK (RPA, 25) i JAGNIK (Indie, 25 osób), ale nie wiadomo co one oznaczają.

W bazie ISNP figuruje nazwisko JARKA (697 osób, najwięcej mieszka w woj. mazowieckim). W języku zootechnicznym jarka oznacza *młodą owcę*, natomiast w antroponomii znaczenie słowa jest inne, *jarka* oznacza *jare zboże*. Nazwa ta, jako nazwisko lub imię występuje na wszystkich kontynentach, ale nie wiadomo co oznacza w językach narodowych. Na przykład w Indiach jest 500 osób z imieniem JARKA, w Czechach – 194, a w Polsce – 188 kobiet nosi to imię.

W dostępnych polskich bazach (AF, ISNP, PESEL) nie figurują nazwiska pochodzące od jarlica (młoda owca) czy maciorka (dorosła samica owcy). Natomiast w portalu FRS figuruje JARLICA jako imię żeńskie na Filipinach, w Brazylii z kolei występuje: JARLUSA, JARLECIA, JARLISE, JARLISSA. Nie ma w tej bazie nazwiska MACIORKA, ale zbliżone fonetycznie formy: MACIOREK i MICIOREK występuje w Polsce (27 osób), natomiast MACIERICA i MACIERIKA w Brazylii (ok. 10 osób).

Nazwiska od *baran* i pochodne

Nazwisko BARAN (Baranowa, Baranówna, Baranka) jest bardzo popularne, użytkuje go 39815 osób, najwięcej w woj. podkarpackim (7709) i małopolskim (7339), a z miast/powiatów w Krakowie (1247). Ranga nazwiska wysoka, wskaźnik CW – 43. Pierwsze datowanie pochodzi z 1223 r. (*Baran*), co pasuje go w kategorii najstarszych polskich nazwisk i o największej liczebności (liczby osób go noszących). Baran jest na-

zwiskiem przezwiskowym, pochodzi od apelatywu *baran* – *zwierzę domowe*, a także przerośnie *głupiec*. Wariant BERAN może być pod wpływem czeskim i jest używany przez 37 osób, głównie w Polsce Południowej. Według portalu FRS nazwisko BARAN występuje u 192,7 tys. ludzi w całym świecie, najwięcej z nich mieszka w USA (6198), w Niemczech (2450), Francji (1431), Wielkiej Brytanii (949), Czechach (680), Szwecji (339), Hiszpanii (298) itd. W formie wariantywnej BĂRAN występuje w Rumunii (229), BĂRAN na Węgrzech i w Urugwaju (24), natomiast najliczniej występuje w Sudanie – BATRAN (11400), BARAND w Indiach (8900) oraz BARRAN w Meksyku (2900 osób). Natomiast w Ukrainie, w Iranie i w Jordanii funkcjonuje BARHAN. Wg portalu FRS jest wykazanych na świecie 23,5 tys. imion BARAN (głównie męskich), najwięcej w Turcji (9,5 tys.), Indiach (5,8 tys.) Pakistanie (4,3 tys.), Iranie (1,3 tys.) itd. Nazwa Baran wywodzi się od praindoirańskiego słowa *waHr*, co oznacza woda, deszcz.

Od nazwy własnej, czyli nazwiska BARAN wywodzą się następujące jego warianty: Baraniak, Baraniec, Baraniewicz, Baranik, Baraniuk, Baranowicz, Barański.

Nazwisko BARANIAK (Baraniakowa, Baraniakówna) także pochodzi od barana (zwierzę domowe). W Polsce użytkuje je 2036 osób, najczęściej występuje w woj. wielkopolskim (772) i łódzkim (298), a z powiatów w poznańskim (132). Pierwsze datowanie nazwiska miało miejsce w 1615 roku (*Baraniakowa*), a ranga – 2745. Występuje poza Polską w: Niemcy (162), USA (156), Słowacja (65), Francja (28) oraz w Szwajcarii, Szwecji, Australii, Czechach, Niderlandach, Norwegii i Belgii. Poza granicami Polski występuje także w formach adaptacyjnych BARANYAK i BARANIACK.

Nazwisko BARANIEC (Barańcowa, Barańcówna) rzadko występuje w Polsce (191 osób), głównie na Śląsku (67) i na Dolnym Śląsku (58), a z powiatów w sułskim (Sucha Beskidzka) – 30 osób. Nie występuje w województwach północnych. Pierwsze datowanie miało miejsce w latach 1470-1480 (*Nicolaus Baranyecz*). Występuje także na Słowacji (403) i w Czechach (82).

Nazwisko BARANIEWICZ (Baraniewiczowa, Baraniewiczówna) występuje również mało licznie, jedynie w woj. podkarpackim zamieszkują 123 osoby o tym nazwisku, a z powiatów najwięcej w sanockim (80). W całym kraju ogólna liczba to 245 osób. Pierwszy zapis historyczny miał miejsce w 1659 r. (*Baraniewicz*). Poza granicami Polski nie występuje.

Nazwisko BARANIK (Baranikowa, Baranikówna) posiada w Polsce 540 osób, najwięcej mieszka w woj. małopolskim (290) i warmińsko-mazurskim (65), a z powiatów w krakowskim (129). Pierwszy zapis historyczny miał miejsce w 1562 r. (*Baranik*). Występuje też w USA (317), Słowacji (150), Niemczech (33), oraz w Czechach, Australii, Norwegii i Szwecji. W formie adaptacji graficznej występuje w wielu krajach, np. BARANÍK, BARÁNÍK w Słowacji (ok. 180 osób), w Rosji żyje 1,8 tys. osób o nazwisku BARANNIK, a w Kanadzie BARANU-

IK i BARRANOIK (ok. 80 osób). W Ukrainie funkcjonuje BARANNYK (5,0 tys. osób), BARANYK (1,3 tys.) i BARANNYKOVA (762), a w Rosji występuje też BARANIKOWA (3,4 tys.) i BARANNIKOVA (3,5 tys. osób).

Nazwisko BARANIUK (Baraniukowa, Baraniukówna) występuje niezbyt często, użytkują je tylko 223 osoby. Najwięcej mieszka w lubelskim (65) i dolnośląskim (49), a z powiatów w hrubieszowskim (31). Pierwsze datowanie miało miejsce w 1662 roku (*Baraniuk*). Za granicą jedynie w Niemczech i Szwecji mieszka 10 osób o tym nazwisku. W portalu FRS figuruje wiele form podobnych fonetycznie, np. w Ukrainie BARANYUK (5 tys.), BARANHUK w Brazylii (143), BARANIUC (385 osób) w Mołdawii.

Nazwisko BARANOWICZ (Baranowiczowa, Baranowiczówna) występuje niezbyt często w kraju (948 osób), najwięcej mieszka w woj. śląskim (169) i łódzkim (168), a z powiatów – w bełchatowskim (54). Nazwisko ma stary rodowód, pierwsze datowanie to 1394 r. (*Mathias Baranowicz de Snathowa*). W tej formie występuje na Słowacji i w Czechach (ok. 370), USA (33), Anglii i Kanadzie (30) oraz Urugwaju i Argentynie (13 osób).

Nazwisko BARAŃSKI(-a) nosi w kraju 15506 kobiet i mężczyzn. Najwięcej mieszka w woj. mazowieckim (2568) i łódzkim (2028 osób), a z powiatów/miast – w Warszawie (786) i w Łodzi (426 osób). Pierwsze datowanie to 1612 r. (Barański), ranga nazwiska wysoka, CW – 193. W tej formie występuje w wielu krajach, najliczniej w USA (1366), Niemczech (744), Francji (237), Słowacji (52), Australii (47 osób) i w kilku innych krajach, głównie należących do UE. W formie podobnej fonetycznie występują w USA i Izraelu (Baranski, 3,4 tys.), w Ukrainie (Baranskyi, 0,5 tys.), Baranský i Baranská (Słowacja, 90 osób) itd.

Od apelatywu *baranek* – *jagnię*, *młody baran*, także *człowiek łagodny*, *pokorny* lub od nazwy własnej, nazwiska *Baran* pochodzą dwa, dość popularne inne nazwiska: *Baranek* i *Barankiewicz*.

Nazwisko BARANEK (Barankowa, Barankówna) występuje w Polsce w liczbie 1986, najwięcej mieszka w woj. małopolskim (540) i wielkopolskim (410), a z powiatów w krakowskim (248). Wartość wskaźnika CW – 2813. Pierwsze datowanie miało miejsce w 1288 r. (Baranek). Podobnie jak nazwisko *Baran* występuje w wielu krajach, głównie w Europie: Francji (854), Słowacji (583), Niemczech (423), Czechach (44) oraz w Belgii, Hiszpanii, Szwajcarii, Niderlandach, Norwegii, Danii, Szwecji, a także w USA i w Australii.

Nazwisko BARANKIEWICZ (Barankiewiczowa, Barankiewiczówna) występuje w kraju u 747 kobiet i mężczyzn, najwięcej mieszka w woj. mazowieckim (226), a z miast/powiatów w Warszawie (71). Pierwszy zapis historyczny miał miejsce w 1661 r. (*Barankiewicz*(z)). Za granicą występuje rzadko, jedynie w Niemczech, Belgii i Czechach żyje razem 45 osób. W bazie FRS, formy podobne fonetycznie to: BARAŃKIEWICZ i BARRANKEVICZ w Brazylii (razem ok. 300), BARANKEVICH (286) w Rosji i Niderlandach, w Ukrainie BARAKEVYCH (249 osób).

Nazwiska od *cap*, *skop*, *tryk*

Nazwisko CAP (Capowa, Capówna) występuje w Polsce u 828 osób. Najwięcej mieszka w woj. podkarpackim (238) i lubelskim (177), a z powiatów w przemyskim (111). Ranga nazwiska to 7082, a pierwsze datowanie pochodzi z 1490 r. (*Michil Czap*). Jest to nazwisko przezwiskowe od apelatywu *cap* – *kozioł*, *baran*. W Czechach i Słowacji występuje rzadko (26 osób), natomiast w bazie FRS, *Çap* występuje w Turcji (3300), *CÁP* i *ČÁP* w Czechach (łącznie ok. 1600), *CAPE* (8800) w USA i Grenadzie, *CAPP* w USA, *CZAP* (1100) w USA i na Węgrzech, *CAPT* (800) w Szwajcarii, *CAAP* w Szwecji (43 osoby).

Nazwisko CAPIK (Capikowa, Capikówna) nie jest w Polsce zbyt liczne. Łącznie noszą je 173 osoby, z czego najwięcej z nich zamieszkuje woj. małopolskie (60) i podkarpackie (51), a z powiatów bocheński (30) i jarosławski (28 osób). Pierwszy zapis historyczny datowany jest na 1580 r. (*Capik*), pochodzi od nazwiska CAP. Poza Polską najliczniej występuje w USA (145) i na Słowacji (110), natomiast baza FRS wskazuje także na Indie (204). Formy fonetycznie zbliżone to: *ÇAPIK* na Węgrzech (774) oraz *CAPÍK* na Słowacji (102).

Nazwisko CAPEK (Capkowa, Capkówna) nosi w Polsce 291 osób. Nazwisko to jest najliczniejsze w woj. śląskim (106), następnie małopolskim (48 osób), a z powiatów – w sztumskim (29 osób). Pierwszy zapis historyczny datuje się dopiero na rok 1944 (*Hans Zoppeck*). Nazwisko pochodzi od apelatywu *capek* – *młody cap*; *przyrząd, na którym kładzie się drzewo do piłowania*; *żelazny hak na końcu dyszla*, lub od *cap* – *kozioł*, *baran*. Za granicą nazwisko to występuje w USA (553), w Niemczech i na Słowacji (po ok. 200 osób) oraz we Francji (100) i w Czechach (42 osoby). Według portalu FRS fonetycznie podobne nazwiska to *ČAPEK* i *CÁPEK* w Czechach (łącznie ok. 2,8 tys. osób), *CHAPEK* w USA i na Jamajce (671 osób).

Wymienione trzy nazwiska pochodzące od *capa* są, według IJP PAN [7], utożsamiane z samcami – *kozłem* i *baranem*. Tymczasem, według nomenklatury zootechnicznej *cap* jest męskim osobnikiem, samcem wyłącznie kozim [10].

Nazwisko SKOP (Skopowa, Skopówna) użytkuje 1361 Polek i Polaków, najwięcej mieszka w woj. śląskim (501) i podkarpackim (249), a z powiatów – w mieleckim (170). Wartość CW – 4189. Pierwszy zapis datowany jest na 1523 r. (*Skop*), a pochodzi od apelatywu *skop* – *baran trzebiony, naczynie na dojrzone mleko, danina uiszczana w snopach*. Sporo osób w Niemczech używa tego nazwiska, ale w trzech bazach (ISNP, FRS i GG) podawane są różne dane, bo od 164 do 856 osób. SKOP występuje w USA (563), Ukrainie (490), Izraelu (224), Rosji (181), Austrii (69) itd. W formie modyfikacji graficznej: SKOPP – 811 (Niemcy), ŠKOP – 679 osób (Czechy), SHKOP – 147 (Izrael) itd. W kilku krajach (RPA, Indie, USA) może oznaczać imię męskie lub żeńskie.

Nazwisko SKOPEK (Skopkowa, Skopkówna) nosi w Polsce 429 osób, najwięcej mieszka w woj. śląskim (137) i mazowieckim (98), a z miast/powiatów należy wymienić Radom (50 osób). Pierwszy zapis historyczny miał miejsce w 1573 r. (*Skopek*), a pochodzi od nazwiska *Skop* lub apelatywu *skopek* – *naczynie na dojone mleko*. Dość często występuje w Niemczech (384 osoby). Według bazy FRS, w USA (226), w Austrii (198), w Czechach (93), Brazylii i Argentynie (40). Formy fonetycznie podobne to: ŠKOPEK (666) w Czechach, SKOPPEK (94) w Niemczech, SKOPEC (621) w Czechach i Słowenii, SKOPIK (193) w USA i Nadmieszczyźnie i SKOPYK (424) w Ukrainie.

Nazwisko SZKOP (Szkopowa, Szkopówna) dość często występuje w kraju (1177 osób), najwięcej mieszka w woj. mazowieckim (519) i śląskim (271), a z powiatów w żyrardowskim (106). Pierwszy zapis historyczny miał miejsce w 1566 r. (*Szkop*). Ranga nazwiska (CW) – 4891, a pochodzi od nazwiska SKOP. Występuje w Słowacji (156) i Niemczech (944). Według bazy FRS, nazwisko SZKOP występuje jeszcze we Francji (35), Argentynie (13) i USA, Anglii, Kanadzie i Tajlandii. Poza granicami Polski także w formie adaptacji graficznej: SKOPP (Niemcy, 811 osób), SCOPP (USA i Izrael, 199), SHKOP (Izrael, 147), SCOPPE (Urugwaj, 37), SZKOPE (Argentyna, 20 osób).

Nazwisko SZKOPEK (Szkopkowa, Szkopkówna) występuje najczęściej w woj. mazowieckim (300) i wielkopolskim (189), a z powiatów w ostrzeszowskim (60). Ogólna liczba użytkowników tego nazwiska wynosi 743, a ranga (CW) – 7931. Pierwszy zapis pochodzi z roku 1589 (*Szkopek*). Pochodzenie nazwiska wiąże się z nazwą osobową *Szkop* lub apelatywem *skopek* – *naczynie na dojone mleko*. W Słowacji, Niemczech i Danii mieszka 86 osób o tym nazwisku. W bazie FRS, poza Polską mało licznie występuje w Danii, Kanadzie i Czechach (20 osób).

Od nazwy osobowej *Szkop* pochodzą jeszcze dwa nazwiska: Szkopiak i Szkopiński.

Nazwisko SZKOPIAK (Szkopkowa, Szkopiakówna) rzadko występuje w kraju, najwięcej mieszka w woj. łódzkim (118) i kujawsko-pomorskim (51), a z powiatów w kutnowskim i łowickim (razem 50 osób). Jedynie w Niemczech 16 osób nosi to nazwisko. Z bazy FRS wynika, że w Polsce funkcjonują też wariantywne nazwiska: SKOPIAK (146) i SZKAPIAK (56).

Nazwisko SZKOPIŃSKI(-a) użytkuje w Polsce 508 osób, najwięcej mieszka w woj. łódzkim i mazowieckim (razem 320 osób), a z miast/powiatów – w Warszawie (48) i Łodzi (42). Ranga nazwiska – 11431. SZKOPIŃSCY mieszkają w Słowacji i Norwegii (18 osób). W formie podobnej fonetycznie występuje w Rosji – SKOPINSKY (87), SKOPINSKAYA (51) w Rosji i Estonii, SKOPINSKI (302 osoby) w Brazylii i Izraelu.

Nazwisko TRYK (Trykowa, Trykówna) w Polsce noszą 452 osoby. Nazwisko to najliczniej występuje w woj. lubelskim (136) i kujawsko-pomorskim (52), a z powiatów w łęczyńskim (75). Nazwisko pochodzi od apelaty-

wu *tryk* – *baran nietrzebiony*. Poza krajem, nazwisko to występuje w Danii (187) oraz w Niemczech i Norwegii. Z kolei baza FRS podaje występowanie nazwiska w Kambodży (481), USA (61) i w Ukrainie (43 osoby). Nie notuje się nazw zbliżonych fonetycznie. Warto dodać, że w Kambodży TRYK znaczy imię męskie lub żeńskie (152 osoby).

Do podgatunku owcy domowej należy muflon śródziemnomorski. W dostępnych bazach krajowych i zagranicznych nie znaleziono nazwiska pochodzącego od tego gatunku zwierzęcia. Natomiast występują w portalu FRS fonetycznie podobne nazwiska jak: MOUFLIN (187 osób we Francji), MAFLIN (ok. 70 osób w Anglii i USA), MAVLAN (27 osób w Kirgistanie), czy MUFLIN (20 osób w ZEA). Nie wiadomo co one oznaczają w językach narodowych tych krajów.

W podsumowaniu należy stwierdzić, iż od nazwy: owca, baran, jagnię, skop, cap, tryk powstało w kraju ok. 50 nazwisk bazowych (prymarnych) i pochodnych. Największą liczebnością w kraju charakteryzuje się nazwisko **Baran** (39,8 tys. użytkowników), a następnie **Owczarek** (15,9 tys.) i **Barański(-a)** – 15,5 tys. osób. W opinii autorów pracy najbardziej oryginalne nazwisko owcze to: **Capik, Beran, Owcorz i Szkop**. Zwraca uwagę geografia nazwisk owczych, najwięcej jest ich południowej Polsce (woj. śląskie, małopolskie i podkarpackie), gdzie tradycyjnie koncentrował się chów tych zwierząt. Liczne formy fonetyczne i adaptacji graficznej nazwisk owczych funkcjonujące za granicą, wskazują na ekspansję nosicieli tych nazwisk, związaną z emigracją Polaków do krajów Europy Zachodniej Ameryki i Australii. W niektórych krajach, głównie azjatyckich, nazwy: **Baran, Jarka, Skop i Tryk** mogą oznaczać imię żeńskie lub męskie.

Literatura: 1. Bronk Z., 2002 – Acta Flow Nazwiska polskie. Rozkład występowania nazwisk w powiatach. Agencja Informatyczna, <https://> Rozkład występowania nazwisk. 2. Brückner A., 1927 – Słownik etymologiczny języka polskiego. KSW Kraków. 3. Cichocki W., Ważna A., Cichocki J., Rajska E., Jasiński A., Bogdanowicz W., 2015 – Polskie nazewnictwo ssaków świata. Wyd. Muzeum i Instytut Zoologii PAN Warszawa. 4. Dobrzański Z., Czyż K., Wójcik A., 2025 – Etymologia nazwisk polskich pochodzących od nazw zwierząt – część I. Przegląd Hodowlany 1, 7-10. 5. Dobrzański Z., Czyż K., Wójcik A., Czerniawska-Piątkowska E., 2025 – Etymologia nazwisk polskich pochodzących od nazw zwierząt – część II. Przegląd Hodowlany 2, 8-11. 6. Forebears, 2012-2022 – Names & Genealogy Resources, internetowa platforma genealogiczna, <https://> Nazwiska, znaczenie, pochodzenie i mapy rozmieszczenia. 7. Internetowy słownik nazwisk polskich, 2025 – Instytut Języka Polskiego PAN w Krakowie, <https://nazwiska.ijp.pan.pl>. 8. Nazwiska występujące w rejestrze PESEL, 2025 – Ministerstwo Cyfryzacji RP, Stan na 2025-02-24, [http://Nazwiska występujące w rejestrze PESEL – Otwarte Dane](http://Nazwiska%20wystepujace%20w%20rejestrze%20PESEL%20-%20Otwarte%20Dane). 9. Stöpel C., 2005-2025 – Geogen (Surname Mapping) Deutschland, <https://> Strona główna – Geogen. 10. Wójcowski J.A., 2021 – Hodowla, chów i użytkowanie kóz. Wyd. UP Poznań.